

Des de l'any 1614 –on vàrem deixar la nostra síntesi teresiana a Catalunya– l'obra de la mare Teresa de Jesús s'ha anat expandint dia rera dia amb tot un seguit d'esdeveniments.

CONVENTS TERESIANS

Als monestirs esmentats fins a l'any 1614, tant de frares com de monges, se n'hi afegiren d'altres. Carmelites descalços: Gràcia-Barcelona (1626), la Selva del Camp (1636), Vic (1642), Balaguer (1678) i Vilanova i la Geltrú (1735). Monges carmelites descalces: Vic (1636), Mataró (1646), Reus (1660), Lleida (1686) i Tarragona (1712). Això fins a l'exclaustració de 1835, quan el govern suprimí tots els ordes masculins a Espanya. En poder retornar, els nostres frares s'establiren a Tarragona (1891), Barcelona (1896), Badalona (1908), Palafrugell (1918), Palma de Mallorca (1923) i Lleida (1928). I les carmelites descalces, sempre *in crescendo*, amb nous monestirs: Tortosa (1877), Puigcerdà (1885), Tiana (1907), Terrassa (1948), Igualada (1949), Girona (1556), Binisalem (Mallorca, 1961), Mollerussa (1961), Sabadell (1964) i Granollers (1977). Aquí, si fos el cas, hauríem de parlar de les diverses aportacions “teresianes” dels carmelites catalans a Mèxic i els Estats Units de Nord-Amèrica de 1906 a 1958, amb llurs comunitats i parròquies. Mèxic, tres: Durango, Mazatlan (1906) i Morelia (1925), i Nord-Amèrica, les fundacions de Washington (1916), i les parròquies d'Arizona (1919), especialment a Tucson.

CALIU POPULAR

A l'entorn de les nostres comunitats, i també molt més enllà, s'hi ha aplegat en tot moment un nombre considerable de devots i simpatitzants de santa Teresa de Jesús. Només cal obrir els llibres de deixes i pies fundacions de tota mena de convents i parròquies catalanes per a constatar el que diem. Arreu hi ha carrers i places que duen el seu nom, i la seva festa ha esdevingut popular amb tradicions i costums que, encara, celebren i recorden el 15 d'octubre. Hi ha un plec de “Goigs” a llaor de santa Teresa, com també “auques”. Al *Roser de tot l'any* del nostre Verdaguer no hi manca pas “santa Teresa de Jesús”: “La vostra ploma, oh Teresa, una ploma és de cap d'ala; no les tenen pas així la garsa real, ni l'àliga. ¿Vos la daria un Aucell dels que el cel vos enviava?”. Mossèn Cinto –diguem-ho de passada–, capellà del monestir de carmelites descalces de Barcelona, té molts bons records de santa Teresa. Però ara som al “caliu” del poble. Poble que

* [Publicat a *Butlletí informatiu. Carmelites Descalços de Catalunya i Mallorca*, 32 (gener 1982), pp. 13-16.]

en atansar-se a qualsevol monestir teresià hi troba sempre una comunitat de religiosos/es que viuen i transmeten els fets i escrits de santa Teresa, i una església, si més no, amb altar i imatges on se celebren i prediquen els esdeveniments teresians de tota mena. Devoció popular que el beat Ossó revifà més i més amb la revista mensual *Santa Teresa de Jesús* (Barcelona, 1872).

ALTRES EDICIONS DE LES OBRES PUBLICADES A BARCELONA

Que les obres escrites per santa Teresa es llegien a casa nostra, en són una mostra ben palesa les seixanta i tantes edicions fetes ací, des de 1588, com dèiem a la primera tramesa. Impressors i llibreters ben coneguts com Rafel Figueró (1660), Martí Gelabert (1700), Sebastià Cormellas (1704), l'impremta del nostre convent de Sant Josep, a la Rambla (1724), Llorenç Hnos. (1844), Joan Oliveres (1844-48; 1857), Librería Religiosa (1847-52, 1872, 1887), Biblioteca Salvatierra (1882), "con motivo del tercer centenario de la muerte de la santa", diu expressament a la portada; Toledano, López y Cía. (1905), Editorial Maucci (1917). Aquesta Casa Editorial Maucci, en publicar el *Castillo interior* hi posa una "Nota preliminar" dedicada a na Concepció Costa, vídua de Balaguer, que diu: "No es de ahora la idea de esta edición. Nació en julio de 1897, cuando hacíais estremecer las selvosidades del Montnegre con la lectura en voz alta de este vuestro libro favorito" (p. 5-9). I l'any 1920 ens trobem amb la primera aportació en la nostra llengua: la traducció al català de la *Vida de santa Teresa de Jesús escrita per ella mateixa*, versió del P. Lluís Vidal, s.j., i publicada pel Foment de Pietat Catalana. Recentment (1975) el P. Bonaventura Gilabert, O. C. D. i Roser Segimon Cisa, per mitjà de l'Editorial Nova Terra, han publicat la traducció catalana del *Camí de perfecció* i *Castell interior*. Per acabar aquesta llista diguem, encara, que La Educación (1934), Montaner i Simó, i Editorial Ramón Sopena (1960), han fet sengles edicions. L'última paraula, però, en castellà a casa nostra la digué l'editorial Vergara l'any 1961, a cura del nostre amic Antoni Comas (1981), amb reproduccions de les pintures murals d'en Miquel Farré i Albagés, del monestir de carmelites descalces de Mataró.

FAMÍLIES TERESIANES A CATALUNYA

L'espai del nostre *Butlletí* no ens permet gaire cosa, a l'hora de parlar de les nostres famílies religioses. Per altra banda prou en sabem una mica tots. Però, cal reconèixer sense cap mena de triomfalisme –la veritat sempre és humilitat, dient-ho una mica al revés de l'expressió teresiana– que a Catalunya han sorgit més que en cap altre lloc del món un nombre qualificat de congregacions teresianes, i també associacions. Fem esment, breument, de les congregacions religioses: Germans Carmelites de l'Ensenyament, Carmelites Missioneres i Carmelites Missioneres Teresianes, totes tres fundades pel P. Francesc Palau i Quer, d'Aitona, vers l'any 1860 (ell morí a Tarragona el 1872); Companyia de santa Teresa, del beat Enric d'Ossó, l'any 1876 a Tarragona; Carmelites Tereses de Sant Josep, fundades per la M. Teresa de Sant Josep (Toda i Juncosa) i la seva filla Teresa de l'Imm. Cor de Maria (Guasch i Toda) a la ciutat de Barcelona, l'any 1878; com també les Carmelites de Sant Josep, d'"Horta" a la mateixa ciutat, el 1900. Totes inspirades en l'espiritualitat de santa Teresa de Jesús. D'entre les associacions seglars en recordo dues: Filles de Maria Immaculada i de santa Teresa de Jesús, establerta a Tortosa el 1873, i molt aviat per tot Catalunya, i fora, i l'altra era per als infants: Ramadet del

Nen Jesús i de Teresa (1876). Com acabava de fer per als homes amb la Germandat josefina, a Tortosa (1876) per obra del beat d'Ossó.

PRESÈNCIA DE SANTA TERESA DE JESÚS A CATALUNYA

Fa ja molts anys que el teresianista P. Silverio de Santa Teresa va escriure un llibre sobre la “influencia del espíritu de santa Teresa en Cataluña” (Burgos, 1931, però escrit vuit anys abans). Tot un recull de testimonis “teresians” a casa nostra. Una primera aportació escrita d'un tema que cal aprofundir: com és que santa Teresa, sense haver viscut mai ací, ha estat sempre tant bé acollida a Catalunya? Potser perquè el nostre seny català li escau molt bé al gran sentit comú que demostrà tenir santa Teresa d'Àvila? Potser perquè era una dona que sempre anava per feina? Potser perquè era una persona contemplativa? Al llarg de la història els catalans sembla que ens hem entès molt bé amb tothom que hagi tingut seny, ganes de treballar i dimensió contemplativa. Però, tot això tan sols ho insinuo. Deixem-ho perquè els historiadors ens ho demostrin amb llurs aportacions.

Barcelona, novembre del 1981